

DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-4\(40\)-291-306](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-4(40)-291-306)

УДК 336.71:336.77

JEL Classification: G21

Артем Валерійович Тарасенко

кандидат економічних наук, доцент,
докторант кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: avtarasenko88@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4395-3605>

Руслан Валерійович Волок

аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: volokruslan68@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-2545-4525>

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КРЕДИТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ

У статті розглянуто сутність кредитного потенціалу банківської установи та визначено особливості його формування в сучасних умовах. Це реалізовано через дослідження змісту категорій «потенціал», «економічний потенціал», «фінансовий потенціал», вивчення існуючих підходів до розуміння цих категорій. У підсумку це дозволило обґрунтувати роль кредитного потенціалу банківської установи в системі економічного потенціалу країни. Також проведено детальний розгляд структури фінансового потенціалу банківської установи, у межах якого виокремлено такі складові: ресурсний потенціал, інвестиційний потенціал і кредитний потенціал. У роботі наведено авторський підхід до розуміння змісту «кредитного потенціалу банківської установи» і конкретизовано особливості його формування.

Ключові слова: потенціал; кредитний потенціал; фінансовий потенціал; банківська установа; економічний потенціал; кредитний потенціал банківської установи.

Рис.: 3. Бібл.: 39.

Постановка проблеми. В Україні банківські установи є основними фінансовими установами, які відіграють найбільш помітну роль у функціонуванні фінансового ринку. Ці установи мають здатність надавати позики економічним суб'єктам, здійснювати інвестиції в економіку, стимулювати економічну активність. Безумовно, одна з найбільш важливих ролей банківських установ у економічному розвитку полягає у створенні кредитних ресурсів, які потрібні домогосподарствам, суб'єктам підприємницької діяльності, іншим економічним суб'єктам для забезпечення власного функціонування та подальшого розвитку.

Історичний досвід розвитку економік окремих країн засвідчує, що наявність доступних кредитних ресурсів є важливою умовою забезпечення економічного розвитку країни. У більшості країн світу державні інститути намагаються активно стимулювати фінансові установи надавати кредитні послуги, підтримуючи власну фінансову стабільність. Такі послуги є високоризикованими й можуть призводити до виникнення кризових явищ як у межах фінансової системи, так і загалом в економіці країни. Саме це актуалізує питання дослідження можливостей банківських установ створювати

кредитні ресурси та надавати кредитні послуги своїм клієнтам, тобто вивчення їхнього кредитного потенціалу, особливостей його формування і використання в таких установах у сучасних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження ролі банківських установ в економічному розвитку країни сьогодні активно проводяться науковцями. Серед учених, які вивчають особливості функціонування, розвитку зазначених установ, їхній вплив на фінансову систему країни можна виокремити таких: А. Буряченко, М. Дубина, А. Жаворонок, М. Забаштанський, І. Мурашківська, О. Попело, В. Свірський, С. Шумська та ін.

Особливості кредитної діяльності комерційних банків та питання формування ресурсної бази для її здійснення розглядалися в наукових роботах О. Васюренка, О. Воробйової, Н. Гребенюк, М. Дмитренко, Ж. Довгань, О. Зуєвої, Я. Пушак, С. Яременко та ін.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Попри численні напрацювання науковців у напрямку вивчення сутності кредитної діяльності банківських установ, особливостей її здійснення, проведення оцінювання кредитоспроможності позичальників, підвищення якості надання кредитних послуг, питання формування і використання кредитного потенціалу цих установ залишаються недостатньо вивченими, що й зумовлює необхідність їхнього теоретичного та прикладного обґрунтування.

Мета статті є обґрунтування сутності кредитного потенціалу банківської установи та опис особливостей його формування.

Викладу основного матеріалу. Для детального аналізу сутності кредитного потенціалу банківської установи розглянемо зміст «потенціалу» як наукової категорії.

Термін «потенціал» латинського походження та має тлумачення – «міць, сила». У загальному значенні зміст терміну розкривається як «ступінь потужності в якому-небудь відношенні, сукупність засобів, необхідних для чого-небудь». Спроби вирішення проблеми оцінки потенціалу на рівні країни, галузі та підприємства привели до появи різноманітних визначень [37, с. 333] (рис. 1).

Таким чином, потенціал є загальнозживаним поняттям, яке сьогодні активно використовується як у повсякденному житті, так і в межах різних наук. В економіці потенціал розглядається як здатність, можливість економічних систем до здійснення дій, які дозволяють підвищити ефективність їхньої роботи та сформувати нові імпульси до їхнього розвитку й активізації функціонування інших економічних систем. Загалом потенціал економічних систем є складним об'єктом дослідження, оскільки формується з урахуванням значної кількості чинників, які виникають в межах політичних, соціальних, екологічних, економічних та інших підсистем сучасного суспільства. Безпосередньо при вивченні економічних систем та потенціалу їхнього розвитку прийнято оперувати дефініцією «економічний потенціал». Розглянемо її зміст.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

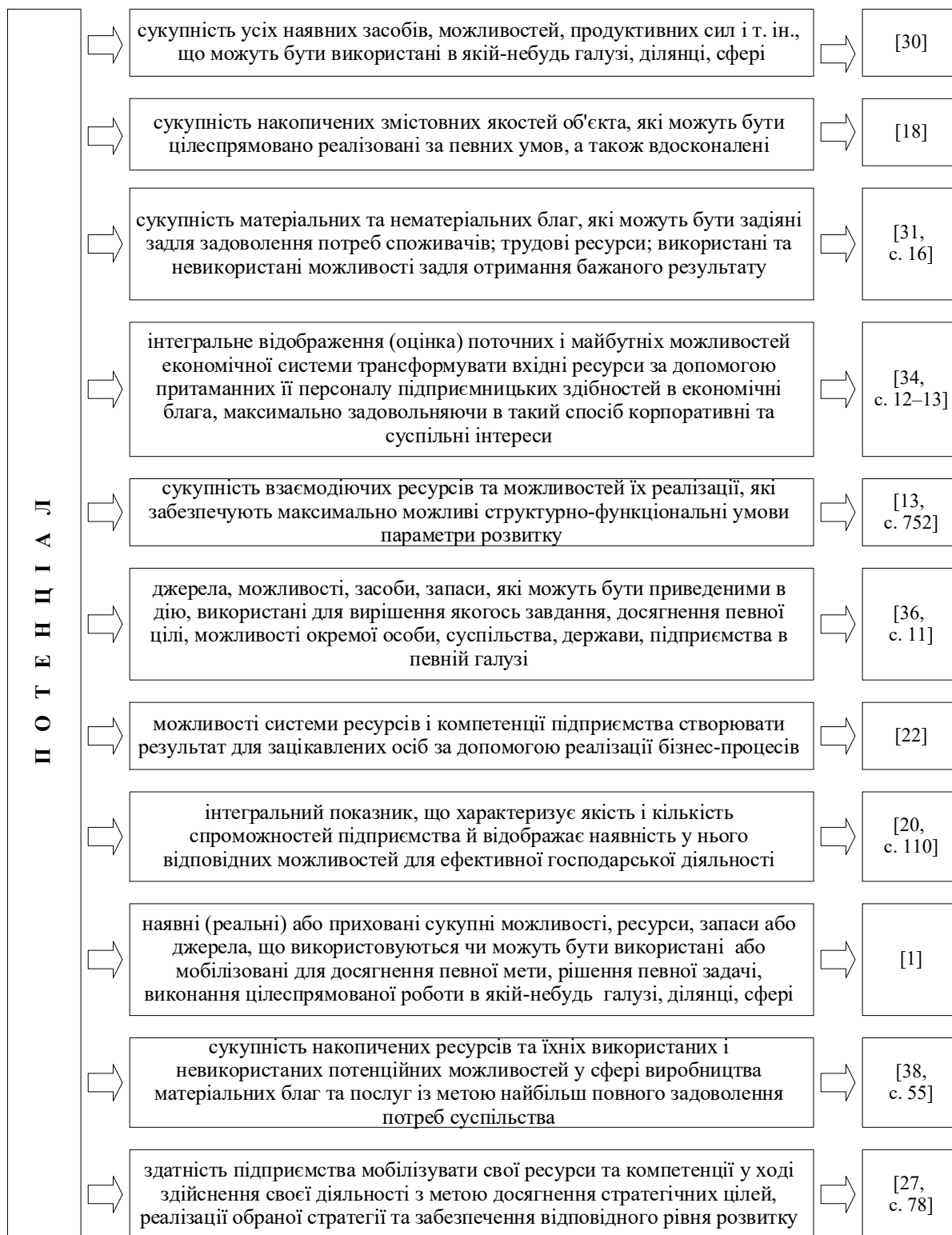

Рис. 1. Наукові підходи до розуміння сутності категорії «потенціал»

Джерело: складено авторами.

О. В. Бурса пропонує розглядати економічний потенціал як «економічну категорію, яка відображає економічні відносини працівників у процесі нарощування масштабів суспільного виробництва й оптимального викорис-

тання ресурсів і можливостей виробництва та реалізації продукції. Ці відносини виходять з об'єктивних економічних законів» [6, с. 168]. Л. С. Мартюшева, В. О. Калишенко у свою чергу зауважують, що економічний потенціал – «спроможність економіки країни, її галузей, підприємств, господарств здійснювати виробничу діяльність, випускати продукцію, товари, надавати послуги, задовольняти попит населення, суспільні потреби, забезпечувати розвиток виробництва та споживання» [24].

Враховуючи представлені позиції щодо розгляду сутності «економічного потенціалу», визначимо такі його змістовні риси:

– є характерним для всіх економічних суб'єктів, які залучені до господарських взаємовідносин;

– формується на основі використання різних типів ресурсів, а саме трудових, фінансових, матеріальних, інтелектуальних, інформаційних, природних та ін.;

– пов'язаний безпосередньо з можливостями економічних систем забезпечувати власний стабільний розвиток і створювати очікувані результати від господарської діяльності, а саме виробництва товарів і послуг;

– відображає відносини, що стосуються можливостей економічних систем формувати ефективні механізми використання наявних ресурсів, забезпечувати власну модернізацію та постійне удосконалення умов власного функціонування;

– формування пов'язане з рівнем інноваційного розвитку економічних систем, їхньою здатністю створювати нові технології, ідеї, продукцію;

– формується у результаті впливу ендогенних та екзогенних чинників, виникнення яких пов'язане зі змінами в економічному просторі, у якому функціонує конкретний господарюючий суб'єкт;

– притаманний як загалом національній економіці як складній, динамічній системі господарських відносин, так і окремим її компонентам, а саме: галузям, сферам, окремим регіонам;

– залежить від ефективності побудови системи управління економічною системою, здатності раціонально використовувати доступні ресурси;

– формування його є безперервним процесом, який відбуваються в межах національної економіки;

– може бути визначений на основі кількісних та якісних показників, аналіз яких дозволяє конкретизувати стан такого потенціалу і визначити напрямки можливого стимулювання його зростання в майбутньому;

– відіграє ключову роль у підтримці на якісному рівні функціонування екологічних систем, задоволенні потреб громадян у матеріальних і нематеріальних ресурсах та ін. [6; 23; 25].

Невід'ємною складовою економічного потенціалу є фінансовий потенціал, який відіграє ключову роль у формуванні можливостей економічних систем до власного розвитку, забезпечення такого розвитку необхідними обсягами фінансових ресурсів. Розглянемо декілька підходів до трактування сутності категорії «фінансовий потенціал», а саме:

1) фінансовий потенціал – це сукупність наявних та потенційних фінансових ресурсів, що можуть бути мобілізовані та реалізовані фінансовою системою за певних умов для забезпечення сталих темпів економічного зростання у визначений період часу [33, с. 49];

2) фінансовий потенціал – сукупність фінансових ресурсів, за допомогою ефективного та раціонального використання яких підприємство здатне отримати прибуток та досягти поставленої мети своєї діяльності, а також отримати максимально можливий фінансовий результат, за рахунок використання наявних власних ресурсів і залучення додаткових коштів на найбільш вигідних для підприємства умовах [11, с. 75-76];

3) фінансовий потенціал – спроможність акумулювати фінансові ресурси за допомогою використання наявних дохідних джерел та формування сприятливого інвестиційного клімату завдяки застосуванню відповідних фінансових інструментів з метою забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку відповідної території [7];

4) фінансовий потенціал – це сукупність наявних та потенційних фінансових ресурсів, що можуть бути мобілізовані та реалізовані фінансовою системою за певних умов для забезпечення сталих темпів економічного зростання у визначений період [32];

5) фінансовий потенціал – важлива складова розвитку країни, що безпосередньо впливає на всі сфери життєдіяльності громадян, господарюючих суб'єктів, регіонів, галузей господарського комплексу і держави загалом [29, с. 207];

6) фінансовий потенціал – фінансові ресурси держави, підприємства або іншого суб'єкта та можливості для їх ефективного формування, розподілу та використання з певною метою [26, с. 5].

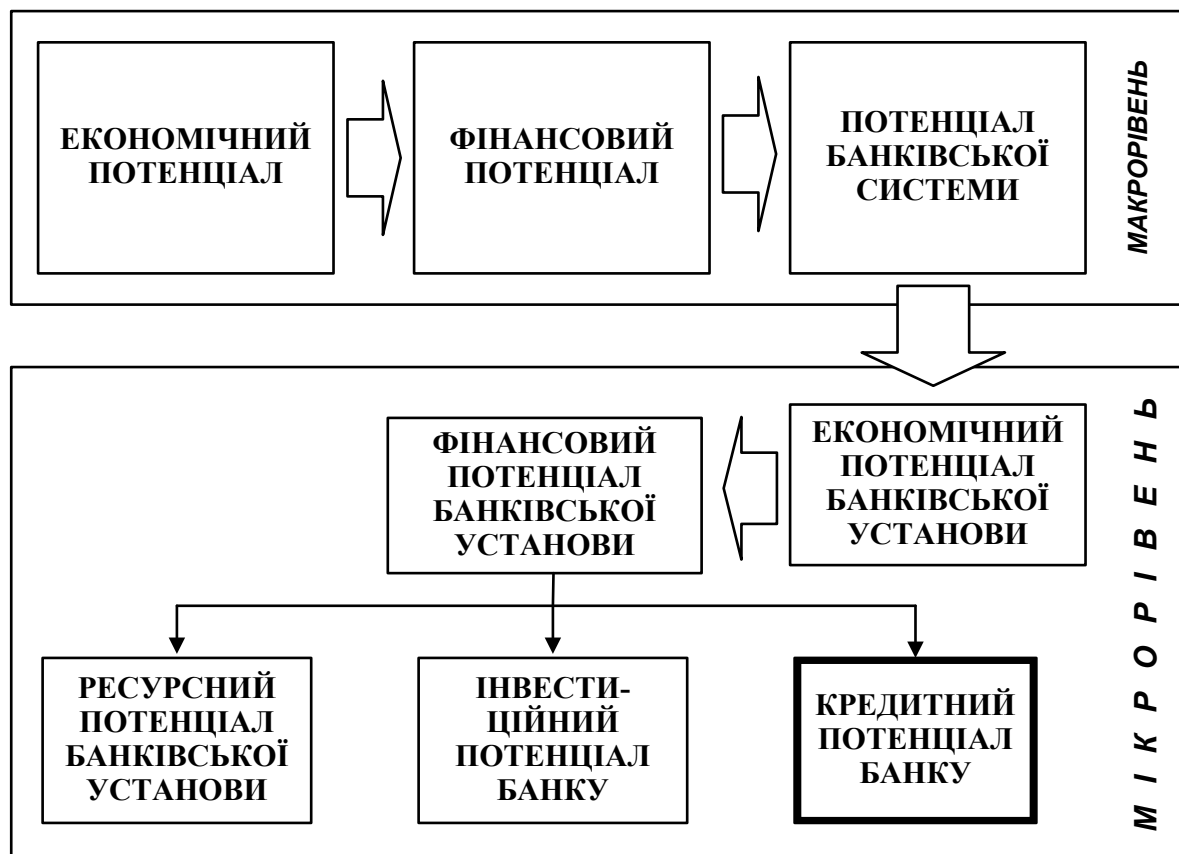
Отже, можна стверджувати, що фінансовий потенціал є важливою складовою розвитку будь-якої економічної системи, різних суб'єктів господарювання. Забезпечити умови для зростання такого потенціалу можливо лише в стабільному економічному середовищі та за наявності доступних для залучення фінансових ресурсів. Серед специфічних ознак «фінансового потенціалу» як наукової категорії можна виокремити такі:

- є невід'ємною складовою економічного потенціалу;
- формування і використання відбувається в межах всіх без винятку економічних систем;
- відображає обсяги наявних фінансових ресурсів в економічних суб'єктах, які можуть бути використані для забезпечення подальшого їх функціонування та розвитку;
- взаємопов'язаний з організацією системи фінансових взаємовідносин у межах економічних систем, визначається результатами їх функціонування;

- притаманний як окремим суб'єктам господарювання, так і для економічних систем (національна економіка, фінансова система, галузі господарства, територіальні економічні системи та ін.);
- може бути розглянутий як складна система, для якої притаманними є окремі складові;
- пов'язаний з іншими складовими системи економічного потенціалу, формує умови для їхнього розвитку;
- є системою, яка визначається внутрішніми чинниками функціонування економічних систем і формується в результаті впливу зовнішніх факторів;
- пов'язаний із процесами забезпечення фінансової стабільності функціонування економічних систем, визначає їхню здатність протидіяти ендогенним та екзогенним чинникам, які впливають на їхній розвиток;
- визначається ефективністю побудови систем фінансового менеджменту, фінансового механізму, які притаманні різним типам економічних систем;
- може бути визначений на основі детального аналізу фінансових показників, параметрів, які характеризують фінансовий стан економічної системи в певний момент часу;
- пов'язаний значним чином з функціонуванням фінансових установ, їх можливістю надавати фінансові ресурси в тимчасове розпорядження суб'єктам господарювання з метою їх розвитку і стимулювання розвитку макроекономічних систем та ін. [4; 5; 33; 11; 19].

Значним чином особливості формування фінансового потенціалу відрізняються залежно від тієї економічної системи, потенціал якої розглядається. Проте і для макроекономічних, і для мікроекономічних систем притаманною є складна структура економічного потенціалу, наявність його значних компонентів, які відображають різні можливості таких систем до власного розвитку.

На рис. 2 представлено спрощену схему взаємодії між різними складовими фінансового потенціалу банківської установи. На мікрорівні такий потенціал є компонентом системи економічного потенціалу комерційного банку й може бути представлений трьома основними складовими: кредитним, інвестиційним та ресурсним. Фінансовий потенціал будь-якого банку за своєю суттю є його ресурсною базою, а кредитний та інвестиційний потенціали є основою остаточних результатів, отриманих від ведення фінансово-господарської діяльності. Усі складові економічного потенціалу банку тісно взаємозв'язані, ресурсна та функціональна складові можуть існувати тільки спільно, доповнюючи одна одну [35]. У свою чергу, фінансовий потенціал кожної з банківських установ формує загальний потенціал банківської системи, який є невід'ємною складовою фінансового потенціалу країни.

Рис. 2. Місце кредитного потенціалу банку в системі економічного потенціалу

Джерело: складено авторами на основі [15; 14; 2; 9; 28].

Розглянемо тепер більш детально сутність «кредитного потенціалу банку» як наукової категорії. На рис. 3 представлено окремі підходи до розгляду її змісту. Їх детальний розгляд дозволяє констатувати, що кредитний потенціал банку – це обсяг власних, запозичених і залучених ресурсів банківської установи, які вона може спрямувати для надання кредитних послуг різним типам економічних суб'єктів за умови дотримання норм чинного законодавства, забезпечення ефективності роботи й максимізації прибутку.

Враховуючи представлений авторський підхід до розгляду сутності «кредитного потенціалу банку», можемо стверджувати, що такий потенціал:

- пов'язаний зі здійсненням банками активних операцій, включаючи кредитування економічних суб'єктів;
- визначається здатністю банківських установ використовувати власні, залучені, запозичені ресурси для здійснення кредитних операцій;
- формується з урахуванням чинних законодавчих вимог до здійснення кредитної діяльності, встановлених нормативів, які стосуються різних напрямків функціонування банківської установи;
- являє собою кошти, які банківська установа додаткова може спрямувати у кредитні операції для отримання власного доходу;

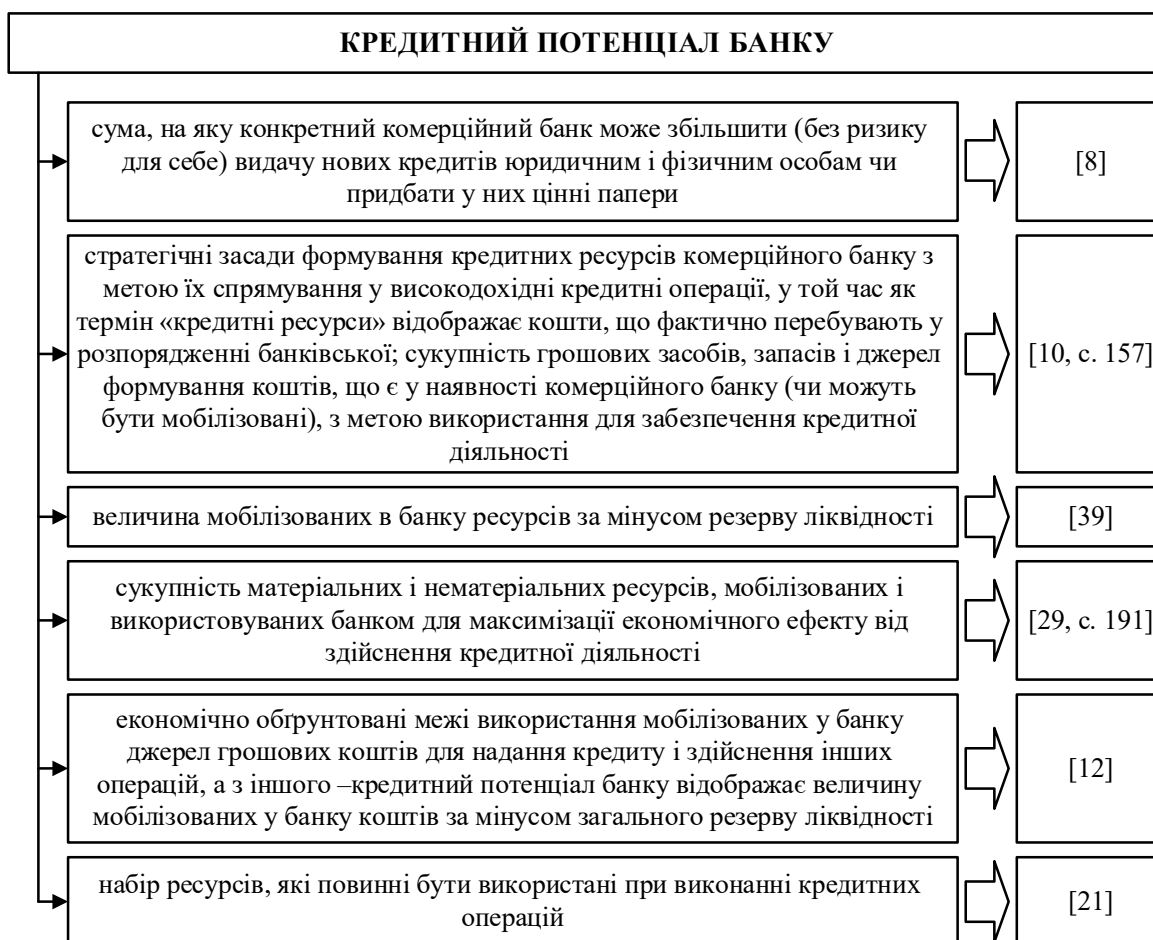
– може бути визначений як сукупність фінансових ресурсів, які на певний момент ще не є у розпорядженні банківської установи, проте можуть нею бути залучені через активізацію кредитної діяльності, зміну кон'юнктури на ринку кредитних послуг;

– формується та змінюється у результаті як внутрішніх чинників (зміна моделі розвитку банківської установи, перегляд стратегії розвитку та ін.), так і зовнішніх факторів (зміни монетарної політики держави, зміна кон'юнктури на ринку кредитних послуг, наявність більш прибуткових фінансових інструментів та ін.);

– визначається специфікою функціонування конкретної банківської установи, її фінансовим станом, масштабом діяльності, прийнятою стратегією розвитку;

– залежить від якості функціонування сформованої в межах банківської установи системи ризик-менеджменту;

– є частиною економічного і фінансового потенціалів комерційного банку і відіграє ключову роль у забезпеченні його стабільного функціонування, формування необхідного рівня фінансової стійкості та ін. [14; 15; 16; 2; 9; 17].

Рис. 3. Наукові підходи до розгляду змісту категорії «кредитний потенціал банку»

Джерело: систематизовано авторами.

Формування кредитного потенціалу банківської установи є складним завданням, вирішення якого вимагає злагоджених зусиль державних органів влади, банківських установ. Таке формування відбувається відповідно до діючої монетарної політики держави, використання методів та інструментів якої і дозволяє центральному банку стимулювати кредитну діяльність комерційних банків, або навпаки – впливати на зменшення кредитної активності цих суб'єктів господарювання. У будь-якому випадку банківські установи повинні мати можливість здійснювати кредитну діяльність, задовольняти попит економічних суб'єктів на кредитні ресурси, отримувати власні доходи і мати зацікавленість у здійсненні такого виду діяльності.

Складність формування кредитного потенціалу банківських установ також пов'язана з тим, що кредитна діяльність є високоризиковим видом надання фінансових послуг, а тому банківські установи намагаються досить зважено й обережно надавати позики економічним суб'єктам, особливо суб'єктам підприємницької діяльності, кредитування яких пов'язане із підвищеними ризиками неповернення позик. Це також підтверджують факти виникнення економічних фінансових криз у світовій економіці, які виникали досить часто саме на ринку кредитних послуг, і саме через непередбачену й досить агресивну політику банківських установ щодо кредитування економічних суб'єктів, навіть у тих випадках, коли спроможність таких суб'єктів виконувати власні зобов'язання перед банком була досить низькою.

Формування кредитного потенціалу є важливим для економічного розвитку країни і банківські установи зацікавлені у здійсненні кредитної діяльності, враховуючи, що така діяльність дозволяє їм отримувати найбільші доходи й забезпечити власний стабільний розвиток у довгостроковій перспективі. Кредитні операції вимагають пошуку та акумулювання банківськими установами фінансових ресурсів для формування їхньої ресурсної бази. Відповідно ці установи приділяють цьому напрямку також значну увагу. Наявність ресурсного потенціалу в банківській установі визначає її кредитні, інвестиційні можливості.

Висновки та пропозиції. Отже, у статті проведено дослідження сутності кредитного потенціалу банківської установи та визначені особливості його формування в сучасних умовах. На основі детального розгляду наукових підходів до трактування змісту категорії «потенціал» конкретизовано його сутність. Встановлено, що ця категорія є загальною науковою категорією, яка використовується в межах різних наук.

Також з'ясовано, що для розвитку економічних систем формування їх потенціалу є важливою умовою забезпечення стимулювання такого розвитку. У статті розглянута сутність економічного потенціалу та з'ясовано, що в його структурі провідну роль відіграє фінансовий потенціал. Проаналізовано зміст такого потенціалу й визначено, що формування фінансового потенціалу для різних економічних систем відбувається по-різному. Це дало

підстави стверджувати, що безпосередньо створення такого потенціалу в межах економічних систем обумовлюється, з одного боку, специфічними особливостями їх функціонування, а з іншого – станом того економічного простору, у якому вони існують.

Детальний розгляд сутності економічного, фінансового потенціалів дали можливість логічно та системно обґрунтувати місце кредитного потенціалу банківської установи в загальному потенціалі банківської системи країни, її фінансової системи й національної економіки. У статті обґрунтовано, що фінансовий потенціал банківської установи складається з трьох компонентів: ресурсний потенціал, інвестиційний потенціал та кредитний потенціал. Детальний розгляд наукових підходів до розуміння сутності кредитного потенціалу банківської установи дозволив сформулювати авторське розуміння змісту цієї категорії та конкретизувати її змістовні ознаки. Встановлено, що кредитний потенціал банківської установи – обсяг власних, запозичених і залучених ресурсів банківської установи, які вона може спрямувати для надання кредитних послуг різним типам економічних суб'єктів за умови дотримання норм діючого законодавства, забезпечення ефективності роботи і максимізації прибутку. Обґрунтовано, що важливу роль у формуванні кредитного потенціалу банківської установи відіграють не лише його внутрішні можливості до залучення фінансових ресурсів і спрямування їх у кредитну діяльність, але й наявні законодавчі обмеження щодо здійснення такої діяльності.

Список використаних джерел

1. Бабан Т. О. Застосування категорії «потенціал» у сучасних економічних дослідженнях [Електронний ресурс] / Т. О. Бабан // Вісник Харків. нац. техн. ун-ту ім. П. Василенка. – Режим доступу: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/42486/1/Visnyk_127_2012_11.pdf.
2. Базилінська О. Стратегічне управління кредитним потенціалом банківської установи / О. Базилінська // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2023. – № 3(35). – С. 173–182. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-3\(35\)-173-182](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-3(35)-173-182).
3. Білошапка В. С. До питання про взаємовплив кредитного та ресурсного потенціалу банків у період виходу з фінансової кризи [Електронний ресурс] / В. С. Білошапка, М. В. Продан // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2016. – Вип. 3(03). – С. 189-194. – Режим доступу: https://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/3_2016/39.pdf.
4. Блащак Б. Я. Удосконалення системи управління фінансовим потенціалом підприємств [Електронний ресурс] : дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.04 / Б. Я. Блащак ; ТНЕУ. – Тернопіль, 2019. – 221 с. – Режим доступу: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/36955/1/duser11.pdf>.
5. Боронос В. Г. Фінансовий потенціал території у державній фінансовій політиці: методологія і практика управління [Електронний ресурс]: дис. ... канд. екон. наук / В. Г. Боронос; Сумський державний університет. – Суми, 2012. – Режим доступу: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/51603/10/Boronos_Finansovy_i_potentsial.pdf.
6. Бурса О. В. Економічний потенціал: суть і значення [Електронний ресурс] / О. В. Бурса // Наукові записки. – 2004. – № 7. – С. 167-170. – Режим доступу: <http://nz.uad.lviv.ua/static/media/7/43.pdf>.
7. Буряченко А. Є. Фінансовий потенціал регіонального розвитку : монографія / А. Є. Буряченко. – Київ : КНЕУ, 2013. – 342 с.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

8. Васюренко О. Ресурсний потенціал комерційного банку / О. Васюренко, І. Федосік // Банківська справа. – 2002. – № 1. – С. 58-64.

9. Воробйова О. І. Кредитно-інвестиційний потенціал банків України : автореф. дис. ... д-ра екон. наук: спец. 08.00.08. – гроші, фінанси і кредит / О. І. Воробйова ; ДНУ. – Донецьк, 2011. – 36 с.

10. Гладинець Н. Ю. Кредитний потенціал банку та його значення у забезпеченні розширення кредитної діяльності [Електронний ресурс] / Н. Ю. Гладинець // Науковий вісник Ужгородського університету : серія: Економіка. – 2006. – Вип. 19. – С. 155-161. – Режим доступу: <http://surl.li/cjlles>.

11. Громова А. Є. Фінансовий потенціал, як основа формування прибутку підприємства [Електронний ресурс] / А. Є. Громова // Економіка та управління підприємствами. – 2017. – Вип. 5. – С. 75–78. – Режим доступу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2017/5_2017_ukr/16.pdf.

12. Дмитренко М. Г. Кредитування і контроль: навч.-метод. посіб. (у схемах і коментарях) / М. Г. Дмитренко, В. С. Потлатюк. – Київ : Кондор, 2009. – 296 с.

13. Добрик Л. О. Генеза поняття «потенціал» як базової економічної категорії соціально- економічного потенціалу регіону [Електронний ресурс] / Л. О. Добрик // Економіка і суспільство. – 2018. – Вип. 19. – С. 746-755. – Режим доступу: https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/114.pdf.

14. Дубина М. В. Особливості побудови системи ризик-контролінгу в банківських установах [Електронний ресурс] // М. В. Дубина // Фінансові дослідження. – 2019. – № 2 (7). – Режим доступу: <http://surl.li/qyeahb>.

15. Дубина М. В. Теоретичні аспекти функціонування системи банківського іпотечного кредитування фізичних осіб / М. В. Дубина, Н. О. Разгуліна // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2018. – № 4 (16). – С. 176-187. DOI: 10.25140/2411-5215-2018-4(16)-176-187.

16. Дубина М. Теоретичні положення обґрунтування сутності категорії «кредитний менеджмент банку» / М. Дубина, О. Лобко // Науковий вісник Полісся. – 2022. – № 1(24). – С. 108-123.

17. Забаштанський М. М. Роль цифрової трансформації ринку кредитних послуг в інноваційному розвитку національної економіки [Електронний ресурс] / М. М. Забаштанський, Т. В. Забаштанська // Бізнес Інформ. – 2023. – № 12. – С. 330-335. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-12-330-335>.

18. Замараєв А. В. Сутність поняття "людський потенціал" в контексті суспільного розвитку [Електронний ресурс] / А. В. Замараєв // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2015. – № 9. – Режим доступу: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=895>.

19. Зуєва О. В. Оцінювання фінансового потенціалу банку [Електронний ресурс] : дис. ... канд. екон. наук (доктора філософії) : спец. 08.00.08 / Зуєва О. В. ; Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. – Харків, 2018. – 276 с. – Режим доступу: <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Zuyeva-O.V.-Disertaciya-Vchenna-rada-D-64.055.02-2018.pdf>.

20. Карпенко Ю. В. Класифікаційний аспект економічної категорії «потенціал» [Електронний ресурс] / Ю. В. Карпенко // Коммунальное хозяйство городов. – 2003. – № 48. – С. 109-113. – Режим доступу: https://eprints.kname.edu.ua/2999/1/%D0%9A%D0%90%D0%A0%D0%9F%D0%95%D0%9D%D0%9A%D0%9E_%D0%AE.%D0%92..pdf.

21. Кравець А. Ю. Економічна природа, сутність та зміст поняття кредитного потенціалу банку в умовах транзитивної економіки [Електронний ресурс] / А. Ю. Кравець // Вісник Української академії банківської справи. – 2008. – № 2 (25). – С. 76-80. – Режим доступу: <http://surl.li/fgminu>.

22. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. посіб. / Н. С. Краснокутська. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 352 с.

23. Лизун М. В. Випереджаюче економічне зростання: міжнародний та український аспекти [Електронний ресурс] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спеціальність 08.00.02 / Лизун М. В. ; Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль, 2007. – 22 с. – Режим доступу: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/4866/1/aref_Lyzun.pdf.
24. Мартюшева Л. С. Інноваційний потенціал як об'єкт економічного дослідження / Л. С. Мартюшева, В. О. Калишенко // *Фінанси України*. – 2012. – № 10. – С. 61–66.
25. Москаленко Б. А. Детермінанти підвищення інвестиційного потенціалу національної економіки : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / Б. А. Москаленко. – Суми, 2021. – 232 с.
26. Нонік В. В. Фінансовий потенціал як економічна категорія [Електронний ресурс] / В. В. Нонік, А. Ю. Полчанов // *Інвестиції: практика та досвід*. – 2017. – № 17. – С. 5–9. – Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/17_2017/3.pdf.
27. Пащенко О. П. Потенціал підприємства у системі стратегічного управління розвитком [Електронний ресурс] / О. П. Пащенко // *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. – 2014. – Вип. 8(4). – С. 77–80. – Режим доступу: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_08/181.pdf.
28. Попело О. Вплив штучного інтелекту на діяльність фінансових установ та безпеку держави / О. Попело, А. Жаворонок, К. Космулезе // *Проблеми і перспективи економіки та управління*. – 2024. – № 1(37). – С. 226–239. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-1\(37\)-226-239](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-1(37)-226-239).
29. Портна О. В. Фінансовий потенціал України : проблеми та перспективи [Електронний ресурс] / О. В. Портна // *Проблеми економіки*. – 2012. – № 4. – С. 205–208. – Режим доступу: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2012-4_0-pages-205_208.pdf.
30. Потенціал [Електронний ресурс] // *Словник.ua*. – Режим доступу: <https://slovyk.ua/index.php?swrd=%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB>.
31. Роскладка Н. О. Сутність та структура економічного потенціалу підприємства готельного господарства [Електронний ресурс] / Н. О. Роскладка, І. О. Вівсюк // *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. – 2021. – Вип. 47. – С. 14–21. – Режим доступу: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2021/47-2021/4.pdf>.
32. Свірський В. Фінансовий потенціал: теоретико-концептуальні засади / В. Свірський // *Світ фінансів*. – 2007. – № 4 (13). – С. 43–51.
33. Свірський В. С. Фінансовий потенціал: теоретико-концептуальні засади [Електронний ресурс] / В. С. Свірський // *Світ фінансів*. – 2007. – № 4 (13). – С. 43–51. – Режим доступу: <http://surl.li/xzukdp>.
34. Федонін О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навчальний посібник / О. С. Федонін, І. М. Репіна, О. І. Олексюк. – Київ : КНЕУ, 2004. – 316 с.
35. Харевиц А. С. Кредитний потенціал банківської системи: теоретико-методологічні аспекти [Електронний ресурс] / А. С. Харевиц // *Ефективна економіка*. – 2012. – № 9. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1398>.
36. Хомяков В. І. Управління потенціалом підприємства / В. І. Хомяков, І. В. Бакулін. – Київ : Кондор, 2007. – 400 с.
37. Штимер Л. Теоретичні підходи до визначення сутності терміну "потенціал підприємства" [Електронний ресурс] / Л. Штимер // *Вісник Львівського університету*. – 2010. – Вип. 44. – С. 332–338. – Режим доступу: <http://surl.li/nlujem>.
38. Шумська С. С. Фінансовий потенціал України: методологія визначення та оцінки / Шумська С. С. // *Фінанси України*. – 2007. – № 15. – С. 55–64.
39. Яременко С. Падіння фінансово-банківського сектору – основна причина економічної кризи в Україні / С. Яременко // *Економічний часопис-XXI*. – 2010. – № 8. – С. 87–93.

References

1. Baban, T.O. (n.d.). Zastosuvannya katehorii «potentsial» u suchasnykh ekonomichnykh dosli-dzhenniakh [Application of the category "potential" in modern economic research]. *Visnyk Kharkiv. nats. tekhn. un-tu im. P. Vasylenka – Visnyk Kharkiv. National Technical University named after P. Vasylenko*. https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/42486/1/Visnyk_127_2012_11.pdf.
2. Bazilinska, O. (2023). Stratehichne upravlinnia kredytnym potentsialom bankivskoi ustanovy [Strategic management of the credit potential of a banking institution]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and prospects of economy and management*, 3(35), 173–182. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-3\(35\)-173-182](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-3(35)-173-182).
3. Biloshapka, V.S., Prodan, M.V. (2016). Do pytannia pro vzaiemovplyv kredytnoho ta resursnoho poten-tsialu bankiv u period vykhodu z finansovoi kryzy [On the question of the mutual influence of the credit and resource potential of banks during the period of recovery from the financial crisis]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia – Eastern Europe: economics, business and management*, 3(03), 189-194. https://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/3_2016/39.pdf.
4. Blashchak, B.Ya. (2019). *Udoskonalennia systemy upravlinnia finansovym potentsialom pid-priemstv [Improving the management system of the financial potential of enterprises]* [PhD dissertation; TNEU]. <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/36955/1/duser11.pdf>.
5. Boronos, V.H. (2012). *Finansovyi potentsial terytorii u derzhavniy finansoviy polity-tsi: metodolohiia i praktyka upravlinnia [Financial potential of the territory in state financial policy: methodology and practice of management]* [PhD dissertation; Sumskyi derzhavnyi universytet]. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/51603/10/Boronos_Finansovyi_potentsial.pdf.
6. Bursa, O.V. (2004). Ekonomichniy potentsial: sut i znachennia [Economic potential: essence and significance]. *Naukovi zapysky – Scientific notes*, (7), 167-170. <http://nz.uad.lviv.ua/static/media/7/43.pdf>.
7. Buriachenko, A.Ye. (2013). *Finansovyi potentsial rehionalnoho rozvytku [Financial potential of regional development]*. KNEU.
8. Vasiurenko, O., Fedosik, I. (2002). Resursnyi potentsial komertsiiinoho banku [Resource potential of a commercial bank]. *Bankivska sprava – Banking*, (1), 58-64.
9. Vorobiova, O.I. (2011). *Kredytno-investytsiinyi potentsial bankiv Ukrainy [Credit and investment potential of Ukrainian banks]* [PhD dissertation; DNU].
10. Hladynets, N.Yu. (2006). Kredytnyi potentsial banku ta yoho znachennia u zabezpechenni rozshyrennia kredytnoi diialnosti [Credit potential of the bank and its importance in ensuring the expansion of credit activity]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu: seriia: Ekonomika – Scientific Bulletin of Uzhgorod University: series: Economics; collection of scientific papers*, 19, 155-161. <http://surl.li/cjllcs>.
11. Hromova, A.Ye. (2017). Finansovyi potentsial, yak osnova formuvannia prybutku pidpriemstva [Financial potential, as the basis for the formation of enterprise profit]. *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy – Economics and management of enterprises*, 5, 75–78. http://www.market-infr.od.ua/journals/2017/5_2017_ukr/16.pdf.
12. Dmytrenko, M.H., Potlatiuk, B.C. (2009). *Kredytuvannia i kontrol [Lending and control]*. Kondor.
13. Dobryk, L.O. (2018). Geneza poniattia «potentsial» yak bazovoi ekonomichnoi katehorii sotsialno- ekonomichnoho potentsialu rehionu [Genesis of the concept of "potential" as a basic economic category of the socio-economic potential of the region]. *Ekonomika i suspilstvo – Economy and Society*, 19, 746-755. https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/114.pdf.

14. Dubyna, M.V. (2019). Osoblyvosti pobudovy systemy ryzyk-kontrolinhu v bankivskykh ustanovakh [Peculiarities of building a risk control system in banking institutions]. *Finansovi doslidzhennia – Financial research*, (2(7)). <http://surl.li/qyeahb>.

15. Dubyna, M.V., Razghulina, N.O. (2018). Teoretychni aspekty funktsionuvannia systemy bankivskoho ipotechnoho kredytuvannia fizychnykh osib [Theoretical aspects of the functioning of the system of bank mortgage lending to individuals]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and prospects of economy and management*, (4(16)), 176-187. DOI: 10.25140/2411-5215-2018-4(16)-176-187.

16. Dubyna, M., Lobko, O. (2022). Teoretychni polozhennia obgruntuvannia sutnosti katehorii «kredyt-nyi menedzhment banku» [Theoretical provisions substantiating the essence of the category "credit management of a bank"]. *Naukovyi visnyk Polissia – Scientific Bulletin of Polissya*, (1(24)), 108-123.

17. Zabashtanskyi, M.M., Zabashtanska, T.V. (2023). Rol tsyfrovoy transformatsii rynku kredytnykh posluh v innovatsiinomu rozvytku natsionalnoi ekonomiky [The role of digital transformation of the credit services market in the innovative development of the national economy]. *Biznes Inform – Business Inform*, (12), 330-335. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-12-330-335>.

18. Zamaraiev, A.V. (2015). Cutnist poniattia "liudskyi potentsial" v konteksti suspilnoho rozvytku [The essence of the concept of "human potential" in the context of social development]. *Derzhavne upravlinnia: udoskona-lennia ta rozvytok – State administration: improvement and development*, (9). <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=895>.

19. Zueva, O.V. (2018). *Otsiniuvannia finansovoho potentsialu banku [Assessment of the financial potential of a bank]* [PhD dissertation; Kharkivskiy natsionalnyi ekonomichnyi universytet imeni Semena Kuznetsia]. <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Zueva-O.V.-Disertaciya-Vchenna-rada-D-64.055.02-2018.pdf>.

20. Karpenko, Yu.V. (2003). Klasyfikatsiinyi aspekt ekonomichnoi katehorii «potentsial» [Classification aspect of the economic category "potential"]. *Kommunalnoe khoziaistvo horodov – Municipal economy*, (48), 109-113. https://eprints.kname.edu.ua/2999/1/%D0%9A%D0%90%D0%A0%D0%9F%D0%95%D0%9D%D0%9A%D0%9E_%D0%AE.%D0%92..pdf.

21. Kravets, A.Yu. (2008). Ekonomichna pryroda, sutnist ta zmist poniattia kredytnoho po-tentsialu banku v umovakh tranzytyvnoi ekonomiky [Economic nature, essence and content of the concept of bank credit potential in conditions of a transitional economy]. *Visnyk Ukrainskoi akademii bankivskoi spravy – Bulletin of the Ukrainian Academy of Banking*, (2(25)), 76-80. <http://surl.li/fgminu>.

22. Krasnokutska, N.S. (2005). *Potentsial pidpriemstva: formuvannia ta otsinka [Enterprise potential: formation and assessment]*. Tsentр navchalnoi literatury.

23. Lyzun, M.V. (2007). Vyperedzhaiuche ekonomichne zrostantia: mizhnarodnyi ta ukrainskyi aspekty [Outpacing economic growth: international and Ukrainian aspects] [PhD dissertation; Ternopilskiy natsionalnyi ekonomichnyi universytet]. http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/4866/1/aref_Lyzun.pdf.

24. Martiusheva, L.S., Kalyshenko, V.O. (2012). Innovatsiinyi potentsial yak ob'ekt ekonomichnogo doslidzhennia [Innovative potential as an object of economic research]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, (10), 61–66.

25. Moskalenko, B.A. (2021). *Determinanty pidvyshchennia investytsiinoho potentsialu natsionalnoi ekonomiky [Determinants of increasing the investment potential of the national economy]* [PhD dissertation; Sumy].

26. Nonik, V.V., Polchanov, A.Yu. (2017). Finansovy potentsial yak ekonomichna katehoriia [Financial potential as an economic category]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, (17), 5–9. http://www.investplan.com.ua/pdf/17_2017/3.pdf.

27. Pashchenko, O.P. (2014). Potensial pidpriemstva u systemi stratehichnoho upravlinnia rozvytkom [Enterprise potential in the system of strategic development management]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Ser.: Ekonomichni nauky – Scientific Bulletin of Kherson State University. Ser.: Economic Sciences*, 8(4), 77-80. http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_08/181.pdf.

28. Popelo, O., Zhavoronok, A., Kosmuleze, K. (2024). Vplyv shtuchnoho intelektu na diialnist finansovykh ustanov ta bezpeku derzhavy [The impact of artificial intelligence on the activities of financial institutions and state security]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and prospects of economy and management*, (1(37)), 226–239. [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-1\(37\)-226-239](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-1(37)-226-239).

29. Portna, O.V. (2012). Finansovyi potensial Ukrainy : problemy ta perspektyvy [Financial potential of Ukraine: problems and prospects]. *Problemy ekonomiky – Problems of economy*, (4), 205-208. https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2012-4_0-pages-205_208.pdf.

30. *Slovnyk.ua.* (n.d.). Potensial [Potential]. <https://slovnyk.ua/index.php?sword=%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB>.

31. Roskladka, N.O., Vivsiuk, I.O. (2021). Sutnist ta struktura ekonomichnoho potentsialu pidpriemstva hotelnoho hospodarstva [The essence and structure of the economic potential of the hotel enterprise]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Ekonomika i menedzhment – Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Economics and Management*, 47, 14-21. <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2021/47-2021/4.pdf>.

32. Svirskyi, V. (2007). Finansovyi potensial: teoretyko-kontseptualni zasady [Financial potential: theoretical and conceptual foundations]. *Svit finansiv – World of Finance*, (4(13)), 43–51.

33. Svirskyi, V.S. (2007). Finansovyi potensial: teoretyko-kontseptualni zasady [Financial potential: theoretical and conceptual foundations]. *Svit finansiv – World of Finance*, (4(13)), 43–51. <http://surl.li/xzukdp>.

34. Fedonin, O.S., Riepina, I.M., Oleksiuk, O.I. (2004). *Potensial pidpriemstva: formuvannia ta otsinka [Enterprise potential: formation and assessment]*. KNEU.

35. Kharevych, A.S. (2012). Kredytnyi potensial bankivskoi systemy: teoretyko-metodolohichni aspekty [Credit potential of the banking system: theoretical and methodological aspects]. *Efektivna ekonomika – Effective economy*, (9). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1398>.

36. Khomiakov, V.I., Bakulin, I.V. (2007). *Upravlinnia potentsialom pidpriemstva [Management of the potential of an enterprise]*. Kondor.

37. Shtymer, L. (2010). Teoretychni pidkhody do vyznachennia sutnosti terminu "potensial pidpriemstva" [Theoretical approaches to defining the essence of the term "enterprise potential"]. *Visnyk Lvivskoho universytetu – Visnyk Lviv University*, 44, 332-338. <http://surl.li/nlujem>.

38. Shumska, S.S. (2007). Finansovyi potensial Ukrainy: metodolohiia vyznachennia ta otsinky [Financial potential of Ukraine: methodology of definition and assessment]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, (15), 55–64.

39. Yaremenko, S. (2010). Padinnia finansovo-bankivskoho sektoru – osnovna prychna ekonomichnoi kryzy v Ukraini [The decline of the financial and banking sector is the main reason for the economic crisis in Ukraine]. *Ekonomichni chasopys-KhKhI – Economic Journal-XXI*, (8), 87-93.

Отримано 29.11.2024

UDC 336.71:336.77

Artem Tarasenko

PhD in Economics, Associate Professor, Doctoral Student of the Department of Finance, Banking and Insurance Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: avtarasenko88@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0003-4395-3605>

Ruslan Volok

PhD Student

Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: volokruslan68@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0000-2545-4525>

ESSENCE AND FEATURES OF CREDIT POTENTIAL FORMATION OF BANKING INSTITUTIONS

Banking institutions play one of the most important roles in development of the country's financial system and the national economy as a whole. That is why formation of their resource potential for lending and investment activities is an important condition for development of these institutions in current environment. In countries with underdeveloped stock markets, it is particularly important to ensure that commercial banks have financial capacity to carry out lending activities. This method is becoming that most affordable for economic entities in terms of their liability to attract necessary borrowed resources in short term for their own development, start a new business, and support their operative activities. The outlined above determines relevance of conducting research on the essence of credit potential of the banking institution and features of its formation.

In the article, the essence of categories "potential", "economic potential", "financial potential" is determined, which allowed to clarify their ontological relationship and to allocate substantive features of these categories. Subsequently, this made it possible to substantiate the role of the potential of the banking institution in shaping the country's economic potential. The study also allowed us to identify the structure of financial potential of the banking institution and to distinguish the following components with it: resource, investment and credit potentials.

The detailed consideration of scientific approaches to understanding the essence of the category "credit potential of the banking institution" allowed the author to propose the author's approach to its understanding: credit potential of the banking institution in the amount of own, borrowed and attracted resources of the banking institution that it can direct to provide credit services to various types of economic entities, subject to compliance with current legislation, ensuring efficiency and maximizing profits. In the article, substantive features of its formation in modern conditions are also considered, taking into account a detailed analysis of the proposed approach to consideration of the essence of this type of potential. It is substantiated that an important role in formation of credit potential of the banking institution is played not only by its internal capabilities to attract financial resources and direct them to lending activities, but also by existing legislative restrictions on these activities.

Keywords: potential; credit potential; financial potential; banking institution; economic potential; credit potential of the banking institution.

Fig.: 3. References: 39.